

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

46

НАУКОВО-
МЕТОДИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ

Матеріали конференції

*Перспективи розвитку
науково-методичного забезпечення навчального
процесу в умовах запровадження нового
Закону України «Про вищу освіту»*

ОДЕСА 2015

Матеріали друкуються відповідно до рішення 46-ї науково-методичної конференції ОНАХТ “Перспективи розвитку науково-методичного забезпечення навчального процесу в умовах запровадження нового Закону України «Про вищу освіту»”, яка проходила 8–10 квітня 2015 року.

Склад редакції: Єгоров Б.В., д-р техн. наук, професор,
Трішин Ф.А., канд. техн. наук, доцент,
Загорученко М.В., канд. техн. наук, доцент,
Капрельянц Л.В., д-р техн. наук, професор,
Кананихіна О.М., канд. техн. наук, доцент,
Мураховський В.Г., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Волков В.Е., д-р техн. наук, професор,
Крусір Г.В., д-р техн. наук, професор,
Кручек О.А., канд. техн. наук, доцент,
Корнієнко Ю.К., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Нарушевич-Васильєва О.В., канд. філол. наук, доцент.

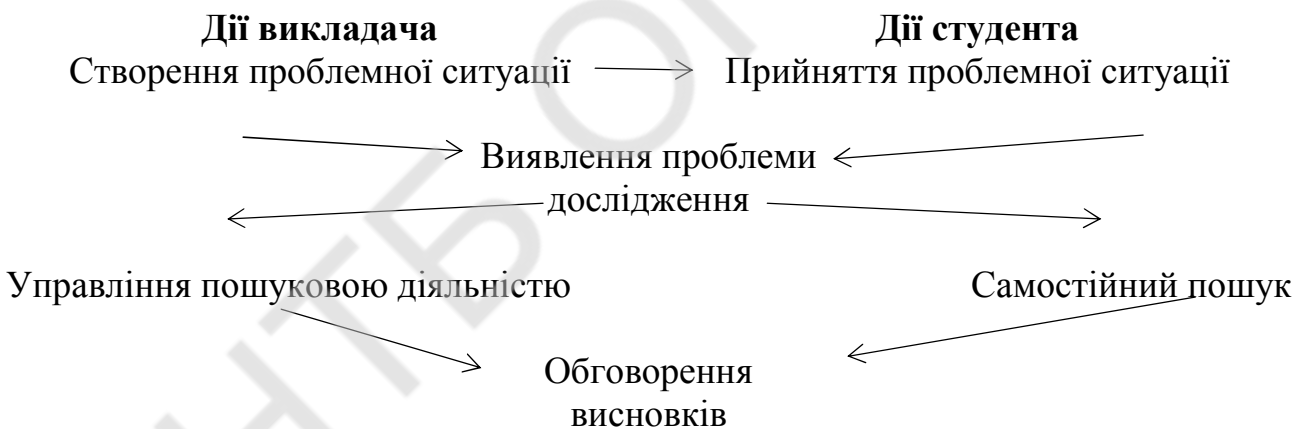
проектів по головних проблемних напрямках (збереження і моніторинг стану біорізноманіття і екосистем, стабільне управління природними ресурсами, інтеграція соціально-культурного і етнічного підходів при освоєнні земель, формування політики землекористування); створення і управління мережею біосферних заповідників; формування наукових мереж за тематичними і географічними признаками; написання книг, звітів, інформаційних матеріалів.

ПРОБЛЕМНІ ЛЕКЦІЇ В ПІДГОТОВЦІ ІННОВАЦІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ФАХІВЦІВ

І.А. Дюдiна, Н.А. Ткаченко, Є.О. Iзбаш

Сучасні освітні технології повинні орієнтуватись на підготовку кадрів, спроможних ефективно керувати інноваційними процесами, розробляти і впроваджувати інноваційні проекти тощо. Потреба в таких висококваліфікованих спеціалістах вже сьогодні дуже висока і буде постійно зростати. За таких умов найбільш перспективним виявляється проблемне викладання навчального матеріалу, орієнтоване на розвиток професійного проблемного мислення.

Структуру технології проблемного навчання можна представити наступною нижченаведеною схемою.

Технологія проблемного навчання готує студентів до самоменеджменту і дозволяє: виявляти проблему в різноманітних ситуаціях, ставити мету і планувати процес її досягнення, здійснювати оцінку отриманих результатів. Таким чином засвоєння знання відбувається в творчому процесі.

Переваги проблемних лекцій перед традиційним інформаційно-пояснювальним їх викладанням не усувають деяких проблем в їх максимальному практичному застосуванні.

По-перше, необхідно уникати формального підходу до проблемних ситуацій, коли процес пізнання явищ не викликає у студентів труднощів. По-друге, обов'язково треба дотримуватись дидактичного принципу доступності матеріалу, тобто неможливо формулювати такі проблемні завдання, що не співвідносяться з рівнем підготовки аудиторії. Іноді помилкою є таке формулювання проблемного питання, що не відрізняє його від інформативного

і тоді рішення цього питання не забезпечує вихід з проблемної ситуації. Викладати весь матеріал курсу шляхом проблемних лекцій неможливо, як і не завжди доцільно всю лекцію присвячувати рішенням проблемних питань.

Для здійснення проблемного викладання рекомендується відбирати найбільш важливий матеріал з дисципліни за наступними ознаками:

- висока значущість для професійної підготовки;
- засвоєння матеріалу обов'язкове для подальшого вивчення інших дисциплін;
- максимально широкий зв'язок матеріалу, що викладається, із усім змістом курсу.

Складність питань, які вирішуються на проблемних лекціях, можна представити на чотирьох рівнях:

1 – в процесі проблемного викладання лектор демонструє процес пошуку рішення, обґрунтовує і оцінює його;

2 – викладач організує постановку проблеми, готує студентів до її сприйняття; сама проблема визначається студентами, а вирішується ними разом із викладачем;

3 – студенти вирішують проблему самостійно, без участі викладача;

4 – самостійне дослідження студентів (як правило, реалізується під час підготовки студентів освітньо-кваліфікаційних рівнів «спеціаліст» та «магістр»).

Згідно нової концепції підготовки магістрів, змінюється не тільки термін їх навчання (збільшується у 2015/2016 н.р. до 1,5 року), але й відбувається вдосконалення їх підготовки, які будуть поділені на дослідницькі, професійні та кар'єрні.

Дослідницькі програми передбачають поглиблення досліджень в певній науковій сфері, професійні – розвиток професійних та формування управлінських компетенцій в певній галузі. Кар'єрні програми передбачають вдосконалення отриманих теоретичних знань і практичного досвіду для кар'єрного зростання і підготовки до здійснення управлінської діяльності.

До набору компетенцій освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» включається участь в науково-дослідницькій діяльності, що регламентується Законом України «Про вищу освіту» відносно виконання магістром «обов'язків інноваційного характеру», на відміну від встановлених для ОКР «спеціаліст» «обов'язків певного рівня професійної діяльності, які передбачені для первинних посад».

Четвертий рівень складності питань, що виносяться на проблемні лекції, становлять, як правило, проблеми, які ще не вирішені наукою і практикою, але активізують пізнавальну діяльність студентів. Самостійні наукові дослідження студентів, які навчаються на кафедрі технології молока, жирів і парфумерно-косметичних засобів за ОКР «магістр», реалізуються при вивченні дисциплін «Методологія наукової творчості та дослідницький практикум», «Інноваційні технології молочних продуктів», «Технології молочних продуктів функціонального призначення», у ході дослідницької практики та при виконанні магістерської кваліфікаційної роботи. Студенти мають можливість поєднувати пошукові дослідницькі роботи, пов'язані з організацією експериментальних

досліджень за тематикою магістерської роботи, з тематикою лекційних занять, проводити паралелі між дисциплінами професійного циклу навчання і робити самостійні науково обґрунтовані висновки.

Отже, побудову лекційних курсів із широким використанням проблемного підходу та розглядом на лекціях питань четвертого рівня складності можна вважати одним з основних методичних підходів при підготовці інноваційно-орієнтованих фахівців.

ПОГЛЯДИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО ДИПЛОМНИХ ПРОЕКТІВ

О.В. Севастьянова, Н.А. Ткаченко

Багатоплановою, завершальною оцінкою формування сучасного фахівця харчової промисловості у вищому навчальному закладі є певний підхід до дипломного проектування, його виконання та захист. Це дуже відповідальний момент, в якому віддзеркалюється вся технологія процесу навчання, ефективність засвоєння знань, умінь і навичок, яка характеризується оптимальною комбінацією основних навчальних компонентів (зміст, прийоми і методи, форми і засоби), із урахуванням вимог наукової організації праці. Забезпечення запланованих навчально-виховних результатів неможливе без інновацій в освітній діяльності, тобто без внесення якісно нових елементів в освіту. Щоб встигати за розвитком сучасного мінливого світу, студенти мають мати високий рівень освіти, а без впровадження сучасних інноваційних технологій це неможливо.

На ринку праці спостерігається парадоксальна ситуація: роботодавець шукає і часто не знаходить потрібного спеціаліста, хоча вищі навчальні заклади випускають їх, як раніше. Часто це зумовлено тим, що роботодавець ставить несумісні вимоги: порівняно молодий вік у поєднанні з високою кваліфікацією. Для наближення до цих вимог необхідно, щоб після виконання дипломного проекту студенти мали не тільки знання з теорії, але й практичні навички, могли проаналізувати певну проблему-задачу, провести моніторинг необхідних методів та засобів для її рішення, аргументовано доводити свої думки та шляхи вирішення проблеми.

Сучасний студент-магістр повинен чітко розуміти усі реалії в певній галузі харчової промисловості. Для цього його треба готувати з перших курсів. Це одна з головних задач самостійної роботи, яка тісно переплітається з науково-творчою діяльністю студентів. Треба навчити студентів працювати самостійно, думаючи, спочатку з навчальними, потім з науковими матеріалами, науковою інформацією, щоб закласти основи самоорганізації та самоосвіти для подальшого безперервного підвищення кваліфікації.

На кафедрі ТМЖ і ПКЗ студентам під час НДРС було запропонована робота з моніторингу основних методів визначення жирів та білка в широкому асортименті молочних продуктів. Студенти спочатку були розгублені, з якого боку підійти до поставленої задачі. Необхідно було психологічно налаштувати

КАДРИ ДЛЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ В.В. Немченко	80
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУВАННЯ Д.О. Жигунов, О.С. Волошенко	81
ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ЯК ФАКТОР ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ М.М. Зацеркляний	83
ПРОБЛЕМНІ ЛЕКЦІЇ В ПІДГОТОВЦІ ІННОВАЦІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ФАХІВЦІВ І.А. Дюдiна, Н.А. Ткаченко, Є.О. Ізбаш	86
ПОГЛЯДИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО ДИПЛОМНИХ ПРОЕКТІВ О.В. Севастьянова, Н.А. Ткаченко	88
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ПРИ РОЗРОБЦІ КНМЗД «ХІМІЯ І ФІЗИКА МОЛОКА І МОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ» І.А. Дюдiна, Н.А. Ткаченко	90
КОНЦЕПЦІЇ ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУВАННЯ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРОВІДНИХ ПІДПРИЄМСТВ В.Є. Браженко, О.О. Фесенко	91
РОЛЬ ПАРЕМІЙ У СУЧАСНІЙ КОМУНІКАТИВНІЙ ПРАКТИЦІ Г.І. Віват	92
ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНИХ СТАНДАРТІВ НОВОГО ПОКОЛІННЯ О.В. Нарушевич-Васильєва	93
КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО НАУКОВОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ А.В. Макаринська, О.Є. Воєцька	96
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ А.В. Макаринська, Н.В. Хоренжий	97
АКТИВІЗАЦІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ О.Є. Воєцька, А.П. Лапiнська, А.В. Макаринська	99
ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНА ПРАКТИКА: ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ О.Є. Воєцька, А.П. Лапiнська, Т.В. Бордун	100
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНОЛОГІЇ ХАРЧОВИХ ВИРОБНИЦТВ» О.Є. Воєцька, Т.В. Бордун	101
ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ АДАПТАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ Г.В. Ангелов, Л.Л. Блохіна	102
СУТЬ І СПЕЦИФІКА ТЕОРІЇ НАВЧАННЯ У ВНЗ Г.А. Шевченко, Ю.М. Мельник, А.П. Зюганов	103
ЛЕКЦІЯ ЯК НЕІМІТАЦІЙНА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ Г.А. Шевченко	104
СУТЬ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ СУЧАСНОГО СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ З ФІЛОСОФІЇ Ю.М. Мельник, Г.А. Шевченко, А. П. Зюганов	106
РОЗШИРЕННЯ ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ БАЗИ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ПОЛІТОЛОГІЇ ЯК ОДИН З АСПЕКТІВ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ Є.В. Іванов	107
ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ Ю.М. Мельник	108
ІНФОРМАЦІЙНИЙ САЙТ ВИКЛАДАЧА Н.О. Дец, Д.В. Дец	109
РОЛЬ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИПУСКНИКІВ ОНАХТ Т.А. Манолі, Г.С. Паламарчук, С.А. Памбук, Н.М. Кушніренко	110
КОМПЛЕКСНІ ДИПЛОМНІ ПРОЕКТИ У СИСТЕМІ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ Л.В. Агунова, Н.Г. Азарова	112
ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИКОНАННІ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ З «ОСНОВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ» Т.В. Стрікаленко, О.М. Берегова, В.М. Тищенко, Ю.В. Дудник	113